

Wyrok z dnia 21 kwietnia 1998 r.

II UKN 2/98

Przepis art. 83 § 1 KC o pozorności oświadczeń woli nie dotyczy oświadczeń wiedzy zawartych w świadectwie pracy.

Przewodniczący SSN: Roman Kuczyński, Sędziowie SN: Maria Tyszal, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 1998 r. sprawy z wniosku Walentyny F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w B. o wcześniejszą emeryturę, na skutek kasacji wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku z dnia 23 października 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 16 maja 1997 r. [...] oddalił odwołanie Walentyny F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w B. z dnia 8 maja 1996 r., którą wyłączono wnioskodawczynię z ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w spółce cywilnej A.W. S. w okresie od dnia 1 października 1995 r. do dnia 15 grudnia 1995 r. z powodu fikcyjności zatrudnienia. Sąd ustalił, że Walentyna F. została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia w charakterze zaopatrzeniowca od dnia 1 października 1995 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. W wyniku kontroli przeprowadzonej przez Inspektora Oddziału ZUS w B. stwierdzono, że: zatrudniająca wnioskodawczynię spółka cywilna nie posiada jej podania o przyjęcie do pracy, życiorysu, kwestionariusza osobowego oraz zaświadczenia lekarskiego, iż wnioskodawczyni może być zatrudniona na stanowisku zaopatrzeniowca; pracodawca nie wystawiał delegacji i nie wypłacał diet za wyjazdy służbowe; pracownice zatrudnione w sklepie spo-

żywym prowadzonym przez spółkę nie potwierdziły zatrudnienia wnioskodawczynie. Na sporną okoliczność, czy wnioskodawczynię łączyła ze spółką cywilną umowa o pracę Sąd przeprowadził dowód z zeznań świadków. Zeznania świadków, w tym współników spółki cywilnej, były w tej mierze rozbieżne. W ocenie Sądu skoro rozbieżności w zeznaniach świadków co do faktu zatrudnienia wnioskodawczynie w spółce są zasadnicze a dokumentacja związana z jej zatrudnieniem jest niekompletna, to nie można przyjąć, że wnioskodawczynię łączyła ze spółką prowadzoną przez A.W. S. umowa o pracę.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 23 października 1997 r. [...] oddalił apelację wnioskodawczynie od powyższego wyroku Sądu Wojewódzkiego. W ocenie Sądu obszerny materiał dowodowy zgromadzony przed organem rentowym i odwoławczym nie potwierdza tego, że Walentyna F. była pracownikiem Spółki Cywilnej A.W. S. Przeciwnie, analiza tego materiału wskazuje zdaniem Sądu jednoznacznie, że stron nie łączył stosunek pracy, a oświadczenie zawarte w świadectwie pracy ma charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 KC, bo złożone zostało wnioskodawczynie za jej zgodą dla pozoru. W konsekwencji Sąd przyjął, że wnioskodawczynie nie podlega ubezpieczeniu społecznemu na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.)

Wnioskodawczynie w kasacji od powyższego wyroku zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 83 § 1 KC o oświadczeniu woli złożonym drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru, co w konsekwencji pozbawiło stronę statusu pracownika i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych przez uznanie, że nie podlegała ona ubezpieczeniu społecznemu oraz "naruszenie prawa procesowego przez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 i nast. KPC), co miało zasadniczy wpływ na treść wyroku." Wskazując na powyższe podstawy kasacyjne wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i wyroku Sądu Wojewódzkiego w całości oraz przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W ocenie wnioskodawczynie umowa o pracę z dnia 1 października 1995 r., którą wnioskodawczynie zawarła ze Spółką Cywilną A.W. S. w H., została sporządzona prawidłowo. Z umowy tej oraz z zeznań świadka W. S. wynika bezspornie, że powódka była zatrudniona w Spółce w charakterze zaopatrzeniowca od dnia 1 października 1995 r. do dnia 15 grudnia 1995 r. Okoliczność, że pracownice

sklepu prowadzonego przez Spółkę nie potwierdziły zatrudnienia wnioskodawczynie, co wynikało z charakteru zatrudnienia jej w charakterze zaopatrzeniowca, nie może świadczyć na niekorzyść powódki i mieć wpływ na stwierdzenie przez Sąd fikcyjności jej zatrudnienia. Mimo że Sąd Wojewódzki stwierdził, że w sprawie istnieje szereg zasadniczych wątpliwości dotyczących zatrudnienia powódki, Sąd Apelacyjny nie poczynił żadnych starań, aby okoliczności te wyjaśnić.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 ze zm.) ubezpieczeniu społecznemu podlegają wszyscy pracownicy. W rozpoznawanej sprawie jest sporne, czy wnioskodawczynie posiadała status pracownika zatrudnionego w spółce cywilnej i czy w związku z tym podlegała ubezpieczeniu społecznemu w okresie zatrudnienia w tej spółce wynikającym z zawartej przez strony umowy o pracę i ze świadectwa pracy. Należy podkreślić, że Sądy pierwszej i drugiej instancji rozpoznające sprawę nie dokonywały bezpośrednio wykładni oświadczeń woli stron zawartych w umowie o pracę, lecz w oparciu o zeznania świadków przyjęły, że stron nie łączył stosunek pracy, co doprowadziło Sąd drugiej instancji do wniosku, że oświadczenie pracodawcy zawarte w świadectwie pracy ma charakter pozorny w rozumieniu art. 83 § 1 KC. Pogląd ten jest błędny, bowiem przepis art. 83 § 1 KC dotyczy wad oświadczeń woli, tymczasem oświadczenie pracodawcy zawarte w świadectwie pracy jest oświadczeniem wiedzy. W tym sensie trafny jest zarzut kasacji naruszenia powyższego przepisu, który nie mógł mieć zastosowania w odniesieniu do świadectwa pracy. Zaskarżony wyrok Sądu drugiej instancji, mimo błędnego uzasadnienia, odpowiada jednak prawu. W ocenie Sądu Najwyższego kasacja nie ma usprawiedliwionych podstaw, ponieważ nie jest trafny zarzut naruszenia przepisów procesowych. Sąd Najwyższy rozpoznał jedynie zarzut naruszenia przepisu art. 227 KPC, bowiem tylko ten przepis został wskazany w kasacji. Podstawy kasacyjnej nie może natomiast stanowić zarzut naruszenia "innych" czy "następujących", po wskazanym przepisie, przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. Zarzut naruszenia przepisu art. 227 KPC jest oczywiście nietrafny, ponieważ przedmiotem postępowania wyjaśniającego były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy podlegania wnioskodawczynie ubezpieczeniu spo-

łącznemu, a mianowicie czy wnioskodawczyni była pracownikiem Spółki Cywilnej
A.W. S.

Biorąc powyższe pod rozwagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====